

Oplegnotitie

Van : het college
Aan : de Raad

Behorend bij : **Participatiebeleid Noardeast-Fryslân**

Raadsvergadering : It Debat d.d. 17 oktober 2024

Inleiding

Participatie is een belangrijk onderwerp voor de raad dat de laatste jaren verschillende keren is besproken, bijvoorbeeld met een motie Right to Challenge en een motie jongerenraad. Daarnaast bestond de wens om participatie integraal en gemeentebreed in te zetten.

Verschillende wetten sturen de gemeente in de richting van meer participatie. Zo is onlangs de wet versterking participatie decentraal niveau aangenomen. Deze verplicht gemeenten om inwoners te betrekken bij het ontwikkelen, uitvoeren en evalueren van beleid en om een participatieverordening op te stellen. Daarom komen we nu met dit beleidsstuk om te laten zien waar we op inzetten als het gaat om participatie.

Begin 2022 is een belangrijke stap zet door het participatiekader voor Noardeast-Fryslân vast te stellen. Het participatiebeleid bouwt hierop verder.

Korte inhoud van de notitie Participatiebeleid

De gemeente Noardeast-Fryslân zet in op interactieve beleidsontwikkeling en participatie. Dit wil zeggen dat de gemeente beleid maakt mét inwoners in plaats van óver inwoners. Het doel van het participatiebeleid is om te zorgen dat in onze gemeente de stem van inwoners en andere belanghebbenden wordt meegenomen. Dit leidt tot beleid en plannen die beter aansluiten bij het dagelijkse leven van inwoners. (Hoofdstuk 1)

Er zijn verschillende wetten die ons ieder op hun eigen manier sturen in de richting van meer participatie:

1. Omgevingswet: pak maatschappelijke vraagstukken integraal aan en breng alle belangen in beeld om tot de best mogelijke oplossing te komen.
2. Wet versterking participatie decentraal niveau: betrek inwoners bij de voorbereiding, uitvoering en evaluatie van beleid. Verbreed de inspraakverordening naar een participatieverordening.
3. Wet open overheid: zorg voor openbaarheid en duurzame toegankelijkheid van publieke informatie.
4. Participatiewet, Jeugdwet en Wmo: betrek cliënten bij de ontwikkeling, uitvoering en evaluatie van beleid en regelingen (Hoofdstuk 2).

In Noardeast-Fryslân hebben we een aantal belangrijke waarden als het gaat om participatie. Deze staan in het participatiekader en zijn verder uitgewerkt in hoofdstuk 3:

- De Mienskip op 1
- Transparant
- Heldere verwachtingen
- Open houding
- Gelijkwaardig

Right to Challenge, het uitdaagrecht, is een bijzondere vorm van overheidsparticipatie, waarbij initiatiefnemers de gemeente kunnen uitdagen om taken over te nemen als zij denken dat het anders, beter en/of goedkoper kan. De dorpencoördinatoren spelen hier een belangrijke rol in. We nemen de werkwijze rondom RtC op in de participatieverordening die we als vervolg op het participatiebeleid gaan maken (Hoofdstuk 4).

Onder de Omgevingswet stimuleren wij initiatiefnemers om aan participatie te doen. Participatie is verplicht wanneer er voor een vergunningsaanvraag een wijziging van het Omgevingsplan nodig is of wanneer het om een vergunning gaat voor een buitenplanse omgevingsactiviteit (bopa). Voor verplichte participatie heeft de gemeenteraad de volgende vier gevallen aangewezen:

- Het realiseren van minimaal één windmolen waarvan de ashoogte hoger is dan 15 meter.
- Het plaatsen van zonnepanelen op landbouw-of natuurgronden, ongeacht de grootte.
- Het opwekken en/of opslag van andere vormen van energie (zoals: biomassa-installatie en waterstof).
- Een activiteit die niet past binnen de doelen van de omgevingsvisie en/of in strijd is met ander door de gemeenteraad vastgesteld beleid.

Voor deze verplichte participatie stellen we beleidsregels op en plaatsen we een format participatieverslag op de website (Hoofdstuk 5).

De positieve ervaringen binnen het sociaal domein om te werken met ervaringsdeskundigen willen we uitbouwen. Hiervoor richten we een participatiepool op waar de huidige platformen in op gaan. De verdere ontwikkeling van de participatiepool doen we samen met inwoners (Hoofdstuk 6).

In NeF zijn verschillende initiatieven voor jongerenparticipatie op scholen. De afgelopen 2 jaar hebben hier ruim 200 jongeren aan deelgenomen. Door beter gebruik te maken van deze initiatieven kunnen we jongerenparticipatie binnen Noardeast nog gericht inzetten (Hoofdstuk 7).

Dit geldt ook voor een aantal instrumenten die we al hebben binnen de gemeente zoals de Oanhekker en de Stem van Noardeast, ons digitale participatieplatform (Hoofdstuk 8 en 9).

Als vervolg op het participatiebeleid stellen we een participatieverordening op. We betrekken inwoners hierbij onder andere via de nieuw te ontwikkelen participatiepool (hoofdstuk 10).

Participatie is een vast onderdeel van ons werk. Belangrijk is om een goede werkwijze te blijven delen en gezamenlijk en inwoners te blijven leren (hoofdstuk 11).

De consequenties voor de begroting zijn opgenomen in hoofdstuk 12.

Doel van de behandeling

In it Petear van 10 oktober wordt u geïnformeerd over de opzet en inhoud van het participatiebeleid. Dit debat is bedoeld om uw standpunten over participatie binnen de gemeente te verduidelijken en hierover uit te wisselen in de raad. Mogelijk komen hierdoor nieuwe standpunten aan de orde die we nog duidelijker mee kunnen nemen in het participatiebeleid.

Van de raadsleden wordt gevraagd

- Kunt u instemmen met dit concept-participatiebeleid, kan het zo ter inzage worden gelegd?
- Wilt u het op onderdelen anders en/of mist u bepaalde aspecten?
- Wat wilt u het college verder nog meegeven in de aanloop naar een besluitvormend raadsvoorstel?

Vervolgtraject

Op basis van de behandeling in it Debat, komt het college met een concept-participatiebeleid dat ter inzage wordt gelegd. De reacties op het beleid die tijdens deze termijn worden ingebracht, verwerken we in de beleidsnotitie. Vervolgens wordt deze notitie ter besluitvorming aangeboden in het eerste kwartaal van 2025.

Bijlagen

1. Concept notitie Participatiebeleid;
2. Participatiekader (zoals in januari 2022 door de Raad vastgesteld).